

Doc. dr hab. med. Tadeusz Latoś

Centrum Pulmonologii i Alergologii
w Karpaczu S.A.

ul. Myśliwska 13, 58-540 Karpacz

O c e n a

Rozprawy doktorskiej lek. Pauliny Dydak na temat „Ocena wybranych parametrów immunologicznych u osób z atopią i astmą oskrzelową ekspozowanych na różne czynniki środowiskowe”

1. Ocena merytoryczna

Doktorantka, lek. Paulin Dydak podjęła się badania niezwykle interesującego, ale trudnego tematu, ponieważ na znane zjawisko zmniejszonej zachorowalności na choroby o podłożu atopowym dzieci ze środowisk wiejskich lub z gorszych warunków bytowych, nakłada się złożony i niejednorodny mechanizm tych chorób. Podobne badania, cytowane przez doktorantkę, prowadzone były wielokrotnie w innych krajach, natomiast żadne z nich nie dotyczyło Polski, z odmiennymi warunkami epidemiologicznymi i środowiskowymi. Podjęcie tego tematu przez autorkę jest zatem interesujące i oryginalne.

Oceniana praca liczy 106 stron tekstu i zawiera 176 pozycji piśmiennictwa, najczęściej anglojęzycznego, także 20 pozycji autorów polskich. W piśmiennictwie uwzględnione są głównie pozycje z ostatnich 3-4 lat, co świadczy o umiejętności korzystania z aktualnych danych w piśmiennictwie. Rozprawa ma typowy układ, zakończony 7. wnioskami i streszczeniem.

Praca zawiera 12 tabel i 38 przejrzystych wykresów ilustrujących dane, co pozwala na lepsze analizowanie opisywanych wyników. Praca napisana jest, jak w opracowaniach naukowych, językiem lakonicznym i bardzo dobrą polszczyzną. Stwierdzone pojedyncze błędy interpunkcyjne lub edytorskie (str. 17, w 5, str. 21, w.5, str 21, w.7, str. 24, w. 2, str. 79, w. 2) które nie mają wpływu na rozumienie tekstu.

2. Ocena metodologiczna

W 18 stronicowym wstępie autorka obszernie omówiła epidemiologię astmy, alergicznego nieżytu nosa i atopowego zapalenia skóry. W tym rozdziale przedstawiła definicje i czynniki ryzyka ich występowania. Ważną częścią wstępu jest omówienie „hipotezy higienicznej”, mniejszej predyspozycji na zachorowania na choroby o podłożu atopowym w środowiskach dzieci ze środowisk wiejskich. Z astmą i atopią związany jest zwiększony poziom immunoglobuliny E i, co szczególnie interesowało

doktorantkę, poziom interleukin 13 i 33.

Z tej części wstępu wynika uzasadnienie potrzeby oceny związku pomiędzy ich stężeniem w surowicy a kontaktem ze zwierzętami gospodarczymi. Po przedstawieniu założeń, doktorantka określiła cele pracy, ujęte w czterech punktach. Założenia i cel pracy są logicznym ciągiem wstępu i zakładają ocenę poziomu interleukin 13 i 33 i immunoglobuliny E w surowicy u badanych chorych.

Materiał stanowiło 174 osób, podzielonych na grupy, w tym grupę 22 chorych na astmę atopową i 58 osób z atopią. Grupę kontrolną stanowiło 58 osób. Rozpoznanie i kwalifikację do badanych grup oparto na kwestionariuszach ISAAC i ECRHS. Istnienie atopii potwierdzano dodatnimi wynikami testów skórnych z alergenami roztoczy kurzu domowego, mieszaniny traw, mieszaniny drzew i sierści kota. Oznaczenia stężeń IgE oraz IL-13 i IL-33 wykonano metodą immunoenzymatyczną. Wyniki badań poddano analizie statystycznej z wykorzystaniem programu Statistica, oraz arkusza kalkulacyjnego EXCEL (MicroSoft).

Uzyskane wyniki przedstawione zostały w 12 tabelach i 38 wykresach. W dyskusji, doktorantka umiejętnie i z dużą znajomością zagadnienia omawia uzyskane wyniki, porównując je z licznymi zbliżonymi, lub rozbieżnymi danymi badań prowadzonych przez innych autorów. Rozważa ich zgodności lub przyczyny różnic.

W siedmiu wnioskach podsumowujących wyniki badań i przeprowadzonej dyskusji, autorka odpowiada na założenia i cele pracy mianowicie, że u chorych na astmę, mieszkających w gospodarstwie rolnym, ale także mających bieżącą styczność ze zwierzętami, stwierdza się niższe stężenia IgE w surowicy, co może potwierdzać protekcyjny wpływ tego środowiska na zmniejszenie jej produkcji. U chorych na astmę i u osób z atopią, w porównaniu do grupy kontrolnej wykazano wprawdzie niższe poziomy, ale nie udało się stwierdzić istotnej różnicy stężeń IL-13 i IL33 w surowicy, co w tym badaniu nie potwierdza znaczenia ekspozycji wiejskiej na produkcję u nich tych cytokin.

Stwierdzany w tej pracy brak wyraźnie niższych poziomów IL-13 i IL-33, wymagałby, co także sugeruje doktorantka, badań na większej populacji oraz uwzględnienia ciężkości i aktywności choroby.

3. Wniosek końcowy

Podsumowując przedstawione wyżej merytoryczne wartości ocenianej pracy doktorskiej lek. Pauliny Dydak stwierdzam, że stanowi ona oryginalny, samodzielny i wartościowy dorobek naukowy. Jest to tym bardziej godne podkreślenia, że badanie zjawiska zmniejszonej zachorowalności na choroby o podłożu atopowym osób ze środowisk wiejskich doktorantka przeprowadziła w Polsce po raz pierwszy. Potwierdziła istnienie niższych stężeń IgE w surowicy chorych na astmę w środowisku wiejskim i jego protekcyjny wpływ na występowanie atopii. Praca może stanowić inspirację badania pozytywnego wpływu posiadania zwierząt domowych na zmniejszenie występowania lub łagodniejszy przebieg chorób o podłożu atopowym.

Rozprawa doktorska spełnia warunki określone art. 13 ust.1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm). Zwracam się, zatem do Rady Dyscypliny Nauki Medyczne Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu o dopuszczenie lek. Pauliny Dydak do dalszego etapu przewodu doktorskiego.

Karpacz, 10.08.2022r.

Doc. dr hab. med. Tadeusz Latoś

